

§ 9

Biblioteksplan 2016-2020

- remiss från kommunstyrelsen, KS 0646/2016

Dnr 1.5.1.121-2016

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Synpunkter från funktionshinderrådet tas med som tillägg till protokollet att delges remissinstansen.
3. Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ”Här är världen större: Biblioteksplan för Stockholms bibliotek 2016-2020” till berörda remissinstanser för yttrande.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till biblioteksplanen. Planen tar sin utgångspunkt i de olika bibliotekens uppdrag i att erbjuda litteratur, möjlighet till bildning, informationsinhämtning och källkritik, språkutveckling i en växande stad med visionen ett Stockholm för alla.

Bibliotekens utveckling ska göras med användaren i fokus och i en strävan att vara relevant för fler. Arbetet för att nå nya användare ska vara evidensbaserat. Öppettiderna ska prioriteras efter stockholmarnas behov och bibliotekens utformning ska skifta och vara olika avseende inriktning, aktivitetsnivå och atmosfär.

Förvaltningen menar att denna planering skulle fortsätta att utveckla biblioteken på ett positivt sätt i relation till en växande stad med stor inflyttning och planen omfattar också en särskild satsning på barn och ungdomar.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-08-08.

Förslag till beslut (M,C) med ersättaryttrande (KD)

Johan Nilsson (M) och Evy Kjellberg (C) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt nedan. Ersättaren Camilla Sarfors (KD) meddelade att hon skulle ha bifallit förslaget om hon varit tjänstgörande.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att komplettera remissvaret till biblioteksplanen 2016-2020 enligt vad som anförs nedan

Stadens bibliotek är mycket populära och fyller en viktig funktion inom kulturen såväl som i utbildningssyfte. För att stadens bibliotek även framöver ska vara centrala i stadens kulturverksamheter och bland stockholmarna är det också viktigt att de upplevs som moderna och i takt med tiden. Det är därför positivt att staden, genom ett inkluderande arbetssätt, tagit fram en ny biblioteksplan för de kommande åren för att uppdatera verksamheterna.

Vi vill dock gärna se att stadens biblioteksverksamheter även ska öka tillgängligheten genom förbättrade öppettider men också genom att bredda e-boksutlåningen.

Under de senaste åren, innan maktskiftet i staden, satsade Alliansen på att tillgängliggöra stadens bibliotek, bland annat genom att inrätta de så kallade tunnelbanebiblioteken. Dessa finns idag i anslutning till flera tunnelbanestationer i Stockholm. Det är en positiv utveckling, men vi kan ännu mer. Idag öppnar de ordinarie biblioteken först klockan tio, en tid då många stockholmare är på jobbet eller i skolan. För många skulle det underlätta vardagspusslet om biblioteken hade morgonöppet med start från klockan sju. Det måste vara möjligt för stockholmarna att låna böcker eller besöka biblioteken innan jobbet, skolan eller förskolan. Därför vill vi att kulturnämnden ska inleda ett pilotprojekt med morgonöppna bibliotek, där fokus ska vara bibliotek som ligger i anslutning till större knutpunkter som t ex Medborgarplatsen, Gullmarsplan, Kulturhuset, Fridhemsplan, Alvik eller Brommaplan. Vi tycker även att man bör underöka möjligheten att utöka öppettiderna kvällstid.

Vi saknar även resonemang om hur Stockholms stad ska klara av att upprätthålla lag och ordning på stadens bibliotek. Under det senaste året har ett flertal av stadens bibliotekverksamheter fått stänga till följd av omfattande ordningsstörningar. Detta drabbar dessvärre vanliga stockholmare och biblioteksbesökare och försämrar tillgängligheten kraftigt. Vi har länge drivit på för att staden ska kunna ta in ordningsvakter för att förebygga oroligheter och förhindra ordningsstörningar. Trots att det är en viktig fråga när vi diskuterar tillgängligheten till stadens bibliotek så lyser den med sin frånvaro i förslaget till ny

Att bibliotekens verksamheter finns tillgängliga även digitalt och på distans är bra för ökad tillgänglighet och för att vara verksamheter

som går i takt med tiden. Däremot är det fortfarande dyrt med staden att låna ut e-böcker vilket grundar sig i dyra upphovsrättsavtal. Vi anser att staden bör se över möjligheten att omförhandla avtalen i syfte att få ner kostnaderna och i förlängningen också öka utlåningen av e-böckerna.

Beslutsgång

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden ställde förslagen mot varandra och förklarade att nämnden beslutat bifall förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande (S,MP,V)

Majvi Andersson m.fl. (S), Viktor Morawski m.fl. (MP) och Emelie Roxby Schüsseleder (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande.

Stockholmarnas tillgång till kultur och eget kulturskapande ska öka. Förslaget på ny biblioteksplan visar hur biblioteken spelar betydande roller i detta och stadens övergripande arbete i linje med vision 2040 – Ett Stockholm för alla. Stockholms bibliotek är och ska vara öppna institutioner som gynnar demokrati och gemenskap samt bidrar till kunskap och läsning. Biblioteken är och ska också vara inkluderande och utvecklas i nära dialog med stockholmare och samarbetspartners. Vidare ska skolbibliotekens roll stärkas och folkbiblioteken nå fler. Biblioteksplanen ligger till grund för bibliotekens fortsatta målgruppsarbete. Biblioteksverksamheternas breda utbud möjliggör något angeläget för alla förutsatt att tilltalet är det rätta, vid rätt tidpunkt och på rätt plats. Vi ser särskilt fram emot utvecklingen av det rörliga biblioteket samt uppdragsbiblioteken, med dess möjligheter till nya former av uppsökande verksamhet, exempelvis samarbeten med förskolor, kriminalvård, arbetsplatser och äldreboenden samt genom spontana besök av biblioteket på platser där människor rör sig. Då biblioteksplanen avser stadens samlade biblioteksverksamhet ser vi fram emot en bred remittering av ärendet och därmed värdefulla inspel från stadsledningskontoret, nämnder och bolag innan planen antas av fullmäktige. Biblioteksverksamhet har stor betydelse för exempelvis äldreboende och förskolor samtidigt som den är beroende av en rad andra nämnders beslut och förhållningssätt kring exempelvis stadens IT-struktur och stadsdelars trygghetsarbete. Biblioteken är en central resurs i stadens arbete för ett Stockholm för alla.

Särskilt uttalande (L)

Jan Bressler m.fl. (L) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande.

Det är positivt att en ny biblioteksplan nu äntligen presenteras. För oss

liberaler är biblioteken ryggraden i bildningssamhället. Biblioteksplanen för 2016-2020 lämnar dock en del att önska. Ordningsproblemen och bristen på trygghet är en av de största utmaningarna för Stockholms bibliotek framöver, och vi hade gärna sett att biblioteksplanen på något sätt adresserade dessa problem och kom med förslag på hur de kan lösas. Bibliotek ska vara trygga för alla besökare, oavsett stadsdel.

Biblioteken ska värna yttrandefriheten. Utbudet ska inte innebära inskränkningar utifrån ideologiska, politiska eller religiösa synpunkter. Den senaste tiden har det förts många diskussioner om censuren vara eller icke vara på biblioteken, exempel i närtid är diskussionerna kring Tintin och Lilla Hjärtat. Censuren är bedräglig som politiskt verktyg då den gör våld på de principer som är det fria samhällets utgångspunkt, fria människors förmåga, rätt att ha fri tillgång till information och fritt uttrycka sina åsikter. Om detta skrivs ingenting i biblioteksplanen. För oss liberaler är det självklart att biblioteken finns till för att tjäna allmänheten genom fri tillgång till information – och att de ska göra det även fortsättningsvis. Kring demokrati, yttrandefrihet och åsiktsbildning hade vi därför önskat ett mer utförligt resonemang.

Tillägg till protokollet

Synpunkter från funktionshinderrådet 2016-08-25

Rådet instämmer i förvaltningens förslag, men vill därutöver anföra följande.

Människor med funktionsnedsättningar lyser med sin frånvaro i planen. Det finns inga tydliga konkreta strategier eller idéer för att nå personer med olika funktionsnedsättningar trots att det i bibliotekslagen står att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning.

På sidan 9 i planen nämner man att biblioteken ska finnas väl tillgängliga för människor med olika funktionsvariation, ett begrepp som kan avse även andra grupper än personer med funktionsnedsättning. Vi anser därför att det bör finnas ett avsnitt som klart talar om att det är personer med funktionsnedsättning som här avses.

Biblioteksplanen vill utveckla samarbetet med läsombud och förmedlare i bl.a. förskola och äldreomsorg. Det är mycket positivt. Men varför finns inga planer på ökat samarbete med verksamheter för funktionsnedsatta människor, särskilt LSS-verksamheter? Biblioteken har sedan lång tid ett samarbete kring läsombud inom LSS-

verksamheter, som är förebild för läsombuden i förskolan. Det samarbetet har försvagats och behöver stärkas över hela staden och måste finnas med i biblioteksplanen. Det samarbetet är en förutsättning för att ge läsmöjligheter för en grupp, som på grund av sin funktionsnedsättning, har allra svårast att få tillgång till det skrivna ordet.